

Gliwice, dn. 16.01.2021

Anna Dyhdalewicz
Aleksandra Kut
Elżbieta Ryszka

XIV Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Kół Naukowych

Świat danych: słowo - obraz – dostęp

16 XII 2020 roku odbyła się Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Kół Naukowych pt. Świat danych: słowo – obraz – dostęp. Organizatorem konferencji był Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Uczestników konferencji powitał dr Karol Makles, Dyrektor Kierunku architektura informacji, informacja naukowa i bibliotekoznawstwo Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Konferencja była podzielona na cztery sesje tematyczne :

- Sesja I. Użytkownicy informacji wobec wyzwań współczesności
- Sesja II. Dostęp do informacji i wiedzy w dobie mediów społecznościowych
- Sesja III. Formalne aspekty komunikacji nauki i kultury
- Sesja IV. Zarządzanie informacją naukową okiem praktyków

Sesja I. „Użytkownicy informacji wobec wyzwań współczesności”

prowadzona była przez dr Anna Seweryn z Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Natomiast pierwszą prelegentka była **mgr Natalia Wilczek** wygłosiła referat pt. **„Przeciążenie informacją a jej organizacja i selekcja (wybrane aspekty)”**. W bardzo obszerny sposób opowiedziała o nadmiarze informacji oraz o sposobie jej organizacji i selekcji. Przypomniała, że w 2020 r. każdego dnia ludzkość tworzy 2,5 kwintyliona bajtów danych. Ludzki mózg codziennie otrzymuje średnio 34 GB informacji. Użytkownik informacji musi zmierzyć się z przeciążeniem informacją, ale także odpowiednią jej selekcją (zwłaszcza w czasach powszechnego analfabetyzmu naukowego i post prawdy, gdzie dezinformacja i fake newsy są stale obecne), a także jej hierarchizacją, gdyż w Internecie 2.0 każdy może tworzyć informację, chociaż nie każdy powinien.

Pani Natalia duża część swojego wystąpienia poświęciła zagadnieniu infodemii.

Kolejną wygłaszającą była **mgr Dominika Panek** z Działu Bibliotek Centrum Kultury „Zamek w Toszku” wygłosiła referat pt. **„Rola nauczyciela bibliotekarza w profilaktyce przeciążenia informacyjnego uczniów”**

Omówiła zjawisko stresu informacyjnego oraz jego konsekwencje dla uczniów. Zaprezentowała w jaki sposób można przeciwdziałać skutkom stresu informacyjnego.

Przedstawiła przyczyny infodemii oraz problemy związane z organizacją i selekcją informacji a mianowicie:

- brak świadomości, że trzeba dokonywać selekcji
- brak umiejętności wykrywania szeroko pojętej dezinformacji,
- analfabetyzm naukowy.

Jak również zaprezentowała jak można przeciwdziałać infodemii:

- edukacja informacyjna
- wprowadzenie zajęć o dezinformacji do szkół
- tłumaczenie poszczególnych działań czy decyzji

Uświadomiła uczestnikom, że rolą bibliotekarza nie jest ograniczanie dostępu do technologii informacyjnej, ale edukowanie w zakresie tego, jak z niej korzystać, aby się intelektualnie rozwijać, ograniczając przy tym stres informacyjny. Dlatego rola bibliotekarza jest wskazanie im narzędzi i sposobów na to aby łatwiej im było wybrać z zasobów sieci te informacje które są dla nich najbardziej przydatne.

Jednym z bardziej interesujących wystąpień była prezentacja **mgr Sandra Adamczyk** z Oddziału Biblioteki Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach-Ligocie pt. **„Pogotowie biblioteczne”**. Przedstawiła sposób na obsługę czytelników i udostępnianie zbiorów w czasach zarazy.

Omówiła jak Biblioteka krok po kroku radziła sobie z kolejnymi obostrzeniami związanymi z rozwijającym się na terenie Polski wirusem SARS CoV-2.

Pani Adamczyk opowiedziała jak bibliotekarze z Oddziału Biblioteki Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach-Ligocie potrafili zintegrować się z Biblioteką Główną SUM w Katowicach dla dobra czytelników.

W tej sytuacji zespół Oddziału podjął szybką decyzję o uruchomieniu „Pogotowia bibliotecznego” – programu adresowanego głównie do studentów wydziałów, którzy najczęściej odwiedzali tę bibliotekę: Wydziału Nauk Medycznych w Katowicach oraz Wydziału Nauk o Zdrowiu w Katowicach.

Bibliotekarze pomagali szukać podręczników oraz artykułów pomocnych przy pisaniu prac licencjackich, magisterskich.

„Pogotowie biblioteczne” ruszyło już 18.03.2020 r. i ze względu na dużą popularność jest kontynuowane do dnia dzisiejszego od nazwa „Pomoc biblioteczna”.

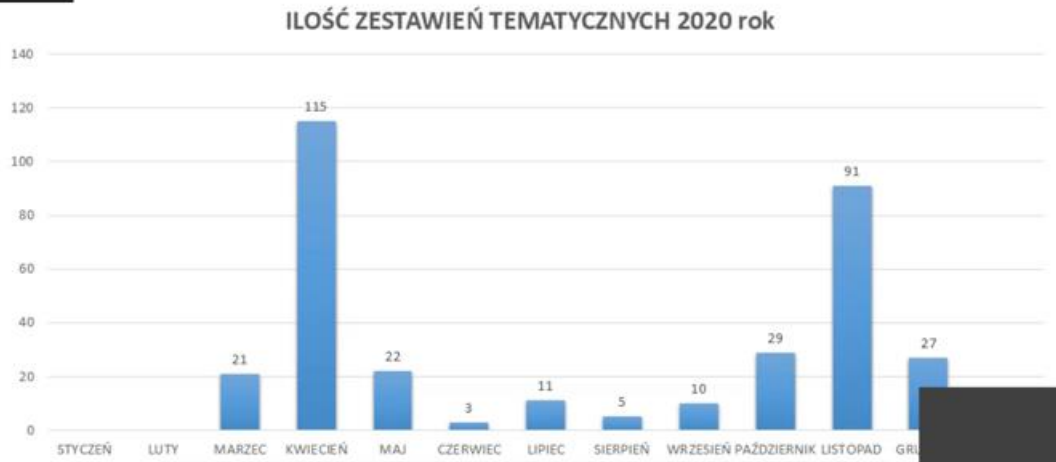
Cała działalność przeniosła się do Internetu, kontakt ze studentami przebiegał za pomocą komunikatora Messenger oraz poprzez pocztę elektroniczną przez całą dobę, siedem dni w tygodniu.

Studenci wysyłali „tematy prac” a bibliotekarze tworzyli zestaw haseł wyszukiwawczych z propozycją w których bazach mogą szukać artykułów. Studenci otrzymywali gotowe zestawienia tematyczne.

Prelegentka przedstawiła następujące statystyki:

Oddział Biblioteki SUM w Katowicach-Ligocie

Ilość skanów artykułów biblioteka wysłała studentom:

Oddział Biblioteki SUM w Katowicach-Ligocie

Pani Sandra Adamczyk potwierdziła, że dzięki takiej formie działalności studenci zaczęli być bardziej otwarci dla bibliotekarzy. Pogotowie pokazało czego student oczekuje od biblioteki, a co biblioteka może zaoferować studentowi.

Sandra Micuła, studentka III roku architektury informacji, Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie pt. „**Studentki i Studenci kierunków artystycznych i ich rozwój podczas pandemii COVID-19 – raport z badania ankietowego.**

Ankieta miała na celu wykazać stopień satysfakcji osób studiujących w Polsce w obliczu koronawirusa.

Raport był porównaniem stron internetowych kilku uczelni artystycznych, a mianowicie:

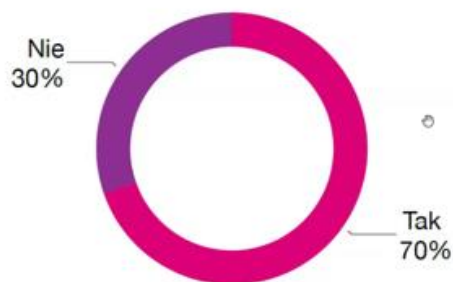
- Akademia Sztuki w Szczecinie
- Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi
- Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu
- Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach

Pani Sandra Micuła w pytaniach skupiła się głównie na uwagach studentów dotyczących stron internetowych, a odpowiedzi studentów były bardzo różne oto kilka z nich:

- dużo informacji na stronach jest nieaktualnych
- zły podział na kategorie,
- tematy dotyczące jednego kierunku są rozbite na parę różnych rubryk
- przestarzały wygląd

Jednym z ważniejszych pytań dotyczyło uczelni a mianowicie Czy Twoja uczelnia według Ciebie dobrze reaguje w sytuacji pandemicznej?

Odpowiedz studentów:

Wystąpienie było bardzo interesujące i pokazało nam, że studenci dobrze radzą sobie w dzisiejszej sytuacji. W kwestii planów zawodowych 35% osób jasno przyznało, że nie zmieniliby planów zawodowych.

Ankieta dowiodła, że są osoby dla których obecna sytuacja epidemiologiczną otworzyła drogi zawodowe i pomogła w kreowaniu swojego wizerunku w sieci, a inni nie potrafią sobie z tą sytuacją poradzić.

Pytania i odpowiedzi przedstawione w raporcie ukazały nam, jak ta niecodzienna sytuacja związana z epidemią zmieniła postrzeganie planów przez studentów i co należy zrobić żeby dostosować się do obecnej rzeczywistości.

Patrycja Lewandowska, studentka II roku architektury informacji, Instytutu Nauk o Informacji, Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie była ostatnią prelegentką pierwszej części konferencji jej referat pt. **„Wyzwanie XXI wieku, czyli jak organizować informacje w Internecie”** miał charakter ogólnej refleksji nad zjawiskiem nadmiaru informacji i organizowania jej w środowisku cyfrowym.

Referat miał na celu przeanalizowanie etapów organizowania informacji w serwisach WWW oraz zasygnalizowanie, że wzrost publikacji i nowe technologie wymagają od ludzi zdolności organizowania – staje się to nieodłącznym elementem w życiu każdego człowieka.

Wystąpienie było podzielone na cztery części.

W części pierwszej prelegentka przybliżyła nam zasady organizowania LATCH opracowaną przez Richarda Saula Wurmana, która ma zastosowanie do prawie każdego przedsięwzięcia związanego z organizowaniem danych. Przedstawiła również wykorzystanie tej metody na przykładach istniejących stron internetowych.

W części drugiej opisała trzy podstawowe struktury organizacyjne – taksonomię, model zorganizowany bazodanowo i hipertekst.

W części trzeciej scharakteryzowała systemy nawigacji i wyszukiwania, które umożliwiają swobodne przeglądanie wszystkich elementów na stronie WWW.

W części ostatniej przybliżyła istotę badań nad użytkownikami informacji.

Prelegentka wyjaśniła na czym polega metoda LATCH a mianowicie „Latch ma zastosowanie do prawie każdego przedsięwzięcia – od osobistych szafek na dokumenty po międzynarodowe korporacje. Stanowią ramy na których układane są roczne raporty, książki, rozmowy, wystawy, katalogi, konwencje a nawet magazyny” [R.S.Wurman] .

Architektura informacji może być organizowana według 5 różnych sposobów:

- Lokalizacji : jest to organizowanie informacji w oparciu o przestrzeń lub miejsce
- Alfabet : jest to dobry sposób organizowania informacji jeśli nie ma innej dominującej silnej struktury organizacyjnej. Jest to sposób prosty elementy nie mają ze sobą logicznego powiązania więc mogą występować jako schemat pomocniczy.
- Czas – np. w przypadku osi czasu, kierunku lub innych informacji sekwencyjnych np. LinkedIn
- Kategoria – jest najbardziej powszechnym sposobem organizacji większość sklepów internetowych używa kategorii
- Hierarchia –ma zastosowanie w sklepach internetowych np. od najtańszego do najdroższego, od największego do najkrótszego. Tam gdzie klient poszukuje czegoś w ramach własnego budżetu.

Na podstawie systemu LATCH można dobrać odpowiednią strukturę, czyli sposób przeglądania danych w serwisie internetowym.

Prowadząca przytoczyła wiele serwisów zawierających te sposoby organizacji.

Klasyfikowanie, katalogowanie i organizowanie staje się nieodłącznym elementem w życiu człowieka liczba pojawiających się stron internetowych rośnie w bardzo dużym tempie więc ważne jest poznawanie architektury informacji. Nowe technologie i wzrost publikacji stwarzają wyzwanie i wymagają od nas zdolności w postaci organizowania w formie cyfrowej. Prelegentka przybliżyła nam możliwości oraz w bardzo obrazowy sposób pokazała podstawy organizowania informacji. W tym kontekście została podkreślona rola zarówno hałasu informatycznego jak i krytycznego podejścia do materiałów i źródeł informacyjnych z których korzystamy.

W swym wystąpieniu poruszyła ważne kwestie związane z organizacją informacji w środowisku cyfrowym. Opisała czym jest organizacja informacji, na czym polega właściwy sposób grupowania treści. Wspomniała również kwestie nadmiaru informacji, trudności

w zrozumieniu danego zagadnienia i podejmowaniu decyzji z powodu zbyt dużej ilości informacji. Przyczyną natłoku informacji jest między innymi postęp technologiczny, umożliwiający generowanie ogromnej ilości informacji.

Sesja II. Dostęp do informacji i wiedzy w dobie mediów społecznościowych

Pierwszą prelegentką sesji drugiej była studentka Uniwersytetu Śląskiego Pani Alicja Jędrzejczyk. Swoje wystąpienie poświęciła zagadnieniu Facebooka, pt. **„Facebook-współczesną tablicą ogłoszeniową”**. W ramach wstępu pokrótce opowiedziała historię Facebooka, którego początki sięgają 2004 roku. Na Uniwersytecie Harvarda Mark Zuckerberg wraz z grupą studentów stworzył serwis społecznościowy z myślą nawiązania kontaktów oraz ich utrzymania po ukończeniu szkoły. Tak, by użytkownicy ponownie mogli się odszukać oraz dzielić się zarówno wiadomościami jak i zdjęciami. Bardzo dobre przyjęcie serwisu zaowocowało jego dalszym rozwojem, a już w 2008 mogliśmy korzystać z serwisu w języku polskim. Kolejne lata pokazały jego dalsze zmiany, dzięki którym dostosowywał się do użytkownikowi ich otaczającego świata, choć nie zawsze z sukcesem. Prelegentka dokonała porównania między tradycyjną tablicą ogłoszeń, a tworzeniem tablic ogłoszeń na Facebooku. Niegdyś wszelkie ogłoszenia czy informacje umieszczano m.in. w gazetach czy na tradycyjnych tablicach. W obecnych czasach w tym celu wykorzystuje się Facebooka tworząc grupy i tam umieszczając zapytania. Pani Alicja Jędrzejczyk przeprowadziła ankietę. Wśród osób, które wzięły w niej udział, ponad 64% były to osoby z wyższym wykształceniem, około 33% ze średnim a 1% stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym. Jak się okazało wszystkie te grupy korzystają z FB i aż 82% z nich zadało kiedyś na nim pytanie. Odpowiedzi z reguły respondenci otrzymywali od kilku sekund do kilku godzin. Z czego 55% stanowiły odpowiedzi, satysfakcjonujące użytkowników, 30% nie miało zdania a jedynie niespełna 15% nie była z nich zadowolona. Na pytanie czy ankietowani w pełni akceptowali odpowiedzi czy też szukali dalej, okazuje się, iż mimo wszystko użytkownicy szukali dalej wykorzystując takie źródła jak: Google, Wikipedię, czy portal Znany Lekarz. Niewiele mniejsza grupa swoje poszukiwania skierowała w kierunku baz naukowych i branżowych. Na zadane pytanie przez innych użytkowników FB ponad 74% osób odpowiada. Według respondentów, by otrzymać szybką i satysfakcjonującą odpowiedź, najlepiej zadać pytanie w odpowiedniej grupie na FB bądź wysłać wiadomość na Messengerze do odpowiedniej osoby. Podsumowując, każdego dnia jesteśmy zalewani olbrzymią ilością informacji, choć moderatorzy grup próbują je w pewien sposób uporządkować, choćby korzystając z hashtagów jest to bardzo trudne.

Następną prelegentką była również studentka UŚ, pani Jolanta Kokoszka, która zainteresowała się tematem pt. **„Memy internetowe na stronach Classical Art Memes i Sztuczne Fiołki w opinii użytkowników sieci”**. Celem badania przeprowadzonego przez mówczynię była analiza odbioru memów internetowych na podstawie dzieł malarskich. W tym celu wykorzystwała odpowiednie grupy na FB, a mianowicie: Sekcje Estetyczną, Dictator of good i Jak będzie na płótnie. Chciała dowiedzieć się, jakie jest zainteresowanie użytkowników memami, jak często odwiedzają strony im poświęcone, czy komentują je, czy identyfikują

autorów obrazów, a przede wszystkim czy mogą być one elementem edukacji artystycznej. W przeprowadzonej ankiecie wzięło udział 178 osób. Największą grupę stanowiły osoby między 19 a 23 rokiem życia dla, których Internet w 35% stanowi źródło informacji, a niespełna 2% uważa go za narzędzie pracy. Jak się okazało, przeważająca większość respondentów, bo ponad 60%, ogląda memy w celach rozrywkowych, o połowę mniej w celu wypełnienia wolnego czasu, a niewiele ponad 2%, gdyż interesuje się nowymi środkami przekazu. Wśród portali ogólnoinformacyjnych, do których najchętniej zaglądali, znalazły się m.in. wyborcza.pl, Polityka, Newsweek Polska oraz Onet. Pani Kokoszka przedstawiła szereg portali, które specjalizują się w tworzeniu memów. Wśród najbardziej popularnych znalazły się m.in. kwejk.pl, Demotywatory, Jeb z dzidy, besty.pl. Analizując Classical Art Memes i Sztuczne Fiołki okazało się, że w obydwu przypadkach niewiele ponad 7% użytkowników odwiedza fanpage na FB codziennie, a ponad 44% robi to sporadycznie. W przypadku umieszczanych treści użytkownicy nie komentują w ponad 90% strony zagranicznej, jeśli zaś chodzi o polską, tu w ponad 82% zostawiają komentarz, jeśli treść nie przypadła im do gustu. W obydwu przypadkach chętnie udostępniali je znajomym w wiadomościach prywatnych. Obie strony były w ponad 80% oceniane pozytywnie. Obrazy na stronach były prawie w 70% rozpoznawane przez użytkowników. Uznawali je z reguły za zabawne i interesujące. Jednak ponad 50% z nich nie sprawdzało autorów obrazów podanych pod opublikowanym dziełem. Przyczyn tego było wiele m.in. po prostu ich nie znali, nie interesowało ich to lub najzupełniej nie chciało im się. Znaleźli się także użytkownicy, dla których obraz będący tłem mema przyczynił się do dalszych poszukiwań dzieł malarskich konkretnego artysty. Prelegentka przedstawiła szereg fanpage'ów, które umieszczają memy z dziełami sztuki, m.in. Rubens z Bytomia, Kolejka po rozum, Histeria Sztuki oraz Sztuczne Chwasty. Podsumowując, przedstawienie sztuki w postaci memów jest ciekawą alternatywą na zmieniające się potrzeby społeczeństwa. Dzięki nim można zainteresować uczniów autorami dzieł, stylem malarskim, a także daną epoką. Dzięki sztuce na memy możemy popatrzeć z innej perspektywy.

Trzecią prelegentką była pani Zuzanna Poloczek, studentka Uniwersytetu Marie Curie-Skłodowskiej z Lublina z tematem „**Instagram - pośrednik w przekazywaniu wiedzy**”. Autorka podała analizie cztery wybrane profile portalu społecznościowego Instagram: @inkluzywnamowa, @wszechnica_internetowa, @najlepszy.czas i @prawodozdrowia, by zbadać możliwość zdobywania wiedzy właśnie poprzez media społecznościowe. W dzisiejszych czasach Internet stał się najlepszym wyborem w porozumiewaniu się bez względu na odległość czy czas. Środkami przekazu stały się portale społecznościowe, blogi czy fora dyskusyjne. Dzięki FB, Instagramowi, Twitterowi czy Snapchatowi możemy kreować treści zarówno pozytywne, jak i negatywne. Jak się okazało, na ponad 37 milionów mieszkańców w Polsce przypadło ponad 51 milionów telefonów. Oznacza to, iż niejednokrotnie na jedną osobę przypada więcej niż jeden telefon. Aż 50% społeczeństwa aktywnie korzysta z mediów społecznościowych. Korzystamy z samego Internetu około 6h dziennie a mediom społecznościowym poświęcamy około 2h. Do najchętniej używanych portali należy YouTube z którego korzysta 92% użytkowników, za nim klasuje się FB z 89%, Messenger z 72% i Instagram z 55%. Pani Zuzanna Poloczek przedstawiła krótką historię Instagrama i zmian jakie przechodził na przestrzeni lat. Sam serwis powstał w 2010 roku a dwa lata później został kupiony przez FB. Od 2013 istniała możliwość publikowania krótkich filmików. Owocny był rok 2015, w którym zmieniono

rozdzielczość zdjęć oraz wprowadzono wyszukiwarkę umożliwiającą wyszukiwanie hashtagów, profili użytkowników i lokalizacji. Hashtagi nie tylko wskazują temat ale pozycjonują go, tworząc grupy o określonej tematyce. Od 2016 dzięki opcji Stories istnieje możliwość stworzenia kilkusekundowego filmu, który wyświetla się tylko przez 24h od publikacji. Nie ma wątpliwości, iż media społecznościowe są najbardziej rozwijającym się sposobem komunikacji, dostosowując się do zmieniających oczekiwań i wymagań społeczeństwa. Każdy z zaprezentowanych profili charakteryzował się nie tylko inną tematyką, ale i grafiką, także jedni autorzy są anonimowi, a inni przedstawiają się z imienia i nazwiska. Profil @inkluzywnamowa prowadzony jest przez, jak się określa autorka, entuzjastkę języka inkluzywnego i antropolożkę. Przedstawia ona przesyconą kolorami grafikę, na której znajdziemy pytania i odpowiedzi. Profil @wszechnica_internetowa skupia się na tematach, które uzna za ciekawe, głównie dotyczących praw człowieka. Grafika jest tu zdecydowanie spokojniejsza, bardziej stonowana. Robert Łaskarzewski na swoim profilu @najlepszy.czas porusza tematy związane z polityką, feminizmem oraz społeczeństwem, w tym celu wykorzystuje czarno-białą grafikę. Ostatni z profili, @prawodozdrovia skupia się na prawie medycznym, a przede wszystkim na prawach pacjenta. Grafika również jest głównie czarno-biała. Powyższe profile ukazują, jak w dzisiejszych czasach ważna nie tylko jest sama informacja, ale jej przekazywanie. Natłok wiadomości sprawia, że coraz częściej szukamy odpowiedzi w skróconej formie.

Ostatnią prelegentką w tej sesji była Pani Maria Danel, studentka Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, z tematem „**Przekazywanie historii za pomocą danych**”. Autorka referatu wyjaśniła słuchaczom czym jest Storytelling i jak skutecznym narzędziem marketingowym może on być. Storytelling to opowiadanie historii, to budowanie tożsamości marki i wzbudzanie odpowiednich emocji. Nie jest nachalny, a historie, zwłaszcza wzięte z życia, są lepiej zapamiętywane przez odbiorców. Historia, która trafi do serca klientów, spowoduje ich większą lojalność. Ponieważ jesteśmy zasypywani informacjami każdego dnia, ważne jest w jaki sposób „opowiadać dane”. Powinniśmy wziąć pod uwagę formę czy kolor. Jak się okazuje, nawet pozytywna wiadomość niewłaściwie przekazana może mieć negatywny wydźwięk.

Sesja III. Formalne aspekty komunikacji nauki i kultury

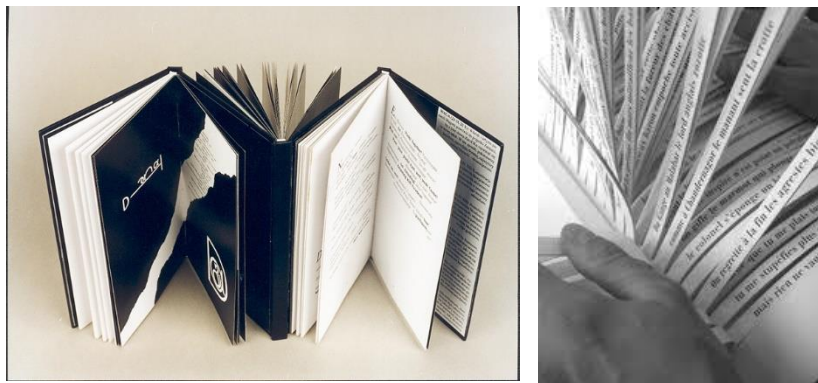
Kolejną sesję rozpoczęła studentka II roku Architektury Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Tematem jej wystąpienia były **„Interfejsy głosowe użytkownika – przegląd możliwości zastosowań”**. Komunikacja głosowa z komputerem już od wielu lat jest marzeniem zarówno inżynierów użyteczności, jak i zwykłych użytkowników komputerów. VUI jest interfejsem do dowolnej aplikacji mowy. Sukces komercyjny interfejsów głosowych, takiej jak Apple Siri, Amazon i Google Alexa rozszerzył koncepcję powszechniejszego wykorzystania tego typu rozwiązań. VUI stały się bardziej powszechne. Interfejsy głosowe, tak jak każde inne interfejsy użytkownika zawierają pewną ilość informacji. Zadaniem Architektury Informacji jest pomoc w zorganizowaniu dostępu i odpowiednim przekazaniu jej, w ten sposób, aby użytkownik nie czuł się przeciążony nadmiarem wiadomości, a korzystanie z interfejsu było komfortowe. Zaletami takiego rozwiązania jest niewątpliwie wydajności i wygoda – głos jest skuteczniejszy w eliminowaniu chaosu w witrynach internetowych, szybkość, bo człowiek szybciej mówi niż pisze, a także personalizacja – boty głosowe pełnią rolę osobistych asystentów. Wadami VUI jest brak bezpieczeństwa danych nagranych głosowo, błędna interpretacja słów (mówimy szybko i często niewyraźnie) a także to, że niektórzy użytkownicy krępują się korzystać z interfejsów w miejscach publicznych. Interfejsy głosowe mogą znaleźć zastosowanie w opiece zdrowotnej, handlu elektronicznym, użytkowaniu samochodów czy w usługach hotelarskich.

Następnym wystąpieniem był referat Katarzyny Sierak z Instytutu Językoznawstwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego pt. **„Infografika. Multimodalny przekaznik informacji w środowisku akademickim”**. Infografika (grafika informacyjna) to graficzna wizualizacja informacji, danych i wiedzy zaprojektowana tak, by przekazywać odbiorcom złożone dane w przystępny i jasny sposób. Są wykorzystywane przez dziennikarzy, blogerów, ale też duże korporacje korzystające z nich jako narzędzia do przedstawiania statystyk czy do reklamy. Środowiska akademickie wykorzystują infografikę do komunikacji ze studentami w różnych celach (ogłoszenia bieżące, zaproszenia do różnego rodzaju inicjatyw, zachęcenia potencjalnych kandydatów do studiowania). Tego typu grafika doskonale sprawdza się w wizualizacji danych statystycznych, co znacznie ułatwia ich analizę, ilustracji dowolnej idei, której opisywanie słowami byłoby uciążliwe. Również w przedstawianiu dużej ilości informacji w krótszej, czytelnej formie, np. poprzez schemat, drzewo genealogiczne, obrazowaniu relacji przyczynowo-skutkowych, zależności lub powiązań między pojęciami oraz w prezentowaniu skomplikowanych, wieloetapowych procesów.

Kolejne wystąpienie to **„Prezentacja multimedialna jako rodzaj infografiki – medium przekazu treści edukacyjnych i utrzymania kontaktu z kulturą w dobie tworzenia nowych form komunikacji”** autorstwa Karin Wawrzynek z MBP w Jaworznie. Było to niejako uzupełnienie poprzedniego wystąpienia. W referacie opisana została prezentacja multimedialna, w szczególności jej aspekt infograficzny. Umożliwia on nie tylko wizualizację informacji, ale także przekaz jej w sposób łatwy i szybki. Infografika odgrywa ważną rolę w komunikacji społecznej, edukacyjnej i kulturowej. Stanowi zatem zarówno jeden z głównych

sposobów utrzymania kontaktu z kulturą, jak również podstawę tworzenia nowych form komunikacji w wielu obszarach życia społecznego i kulturowego.

Bardzo ciekawe było wystąpienie „**Książki niemożliwe. O publikacjach zbyt skomplikowanych, by przenieść je w świat wirtualny**” Kamila Wrzeszcza z Uniwersytetu Śląskiego. Autor przedstawił pojęcie liberatury, czyli takiego rodzaju literatury, w którym tekst i materialna forma książki tworzą organiczną całość, a wszelkie elementy, w tym również niewerbalne, mogą być nośnikami znaczenia. Posługując się przykładami : Ulica Sienkiewicza Radostawa Nowakowskiego, Spoglądając przez ozonową dziurę Zenona Fajfera czy Sto tysięcy miliardów wierszy autorstwa Raymonda Queneau. O wyjątkowości tych publikacji stanowi między innymi nietuzinkowa forma, jaką postanowili wykorzystać artyści/pisarze podczas procesu twórczego. Kształt książki staje się jednak problemem w przypadku chęci zdigitalizowania wybranej pozycji.

Sesja IV. Zarządzanie informacją naukową okiem praktyków

Ostatnią sesję rozpoczęło wystąpienie „**Polska Platforma Medyczna: portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym – otwarty dostęp do wiedzy i danych na wyciągnięcie ręki**” autorstwa Anastazji Śniechowskiej-Karpińskiej i Renaty Birskiej z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie oraz Dominiki Sidorskiej i Renaty Sławińskiej z Biblioteki Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Portal Platforma Medyczna jest projektem realizowanym wspólnie przez 7 polskich uczelni medycznych (z Wrocławia, Białegostoku, Gdańska, Katowic, Lublina, Szczecina i Warszawy) i Instytut Medycyny Pracy w Łodzi. Dzięki temu przedsięwzięciu informacje o zasobach polskiej medycyny zostały udostępnione w sposób otwarty dla wszystkich, bez ograniczeń. Projekt Polska Platforma Medyczna zakłada stworzenie platformy integrującej, prezentującej i promującej osiągnięcia naukowe i potencjał partnerów w zakresie medycyny, farmacji, stomatologii, zdrowia publicznego, bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii i ochrony zdrowia. Planowane jest stworzenie bazy ekspertów z różnych obszarów nauk medycznych oraz wspólnego repozytorium dziedzinowego, gromadzącego w jednym miejscu pełnotekstowe obiekty cyfrowe.

Kolejne wystąpienie zaprezentowała Magdalena Bemke-Świtilnik z Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach. Tematem prelekcji był „**Internetowy system zarządzania czasopismem – luksus czy konieczność?**” Redakcja czasopisma naukowego wymaga koordynacji zdalnej pracy specjalistów różnych dziedzin, realizacji wielowątkowych zadań oraz archiwizacji dokumentacji na każdym etapie działania. Zautomatyzowany obieg dokumentów oraz przejrzysta ekspozycja artykułów online nie tylko profesjonalizuje czasopismo, ale również zwiększa jego prestiż w środowisku naukowym. System software ułatwia i systematyzuje pracę zespołu redakcyjnego czasopisma, eliminuje prace biurowe oraz obniża koszty związane z tradycyjnym obiegiem dokumentów, jest dostosowany do różnych struktur wydawniczych: zarówno małych jak i dużych międzynarodowych zespołów redakcyjnych, zwiększa zasięg oddziaływania czasopisma, umożliwia indeksację artykułów w sieci, co znacznie ułatwia ich wyszukiwanie i cytowanie (precyzyjny opis artykułów w metadanych zgodny z wytycznymi Google Scholar) umożliwia - dzięki nowoczesnej formule cloud computing'u - obsługę uczestników procesu redakcyjnego z całego świata, w każdym miejscu na świecie z dostępem do internetu, wpływa pozytywnie na zwiększenie punktacji czasopisma

przyznawanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz na zwiększenie szans czasopisma na znalezienie się w gronie czasopism ze wskaźnikiem Impact Factor.

Dagmara Miłek z Biura Ewaluacji i Obsługi Instytutów Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Śląskiego w wystąpieniu **„Dorobek naukowy pracowników Uniwersytetu Śląskiego z punktu widzenia importera publikacji Polskiej Bibliografii Naukowej”** poruszyła ciekawy problem zamieszczania w bazie dorobku naukowego pracowników UŚ.

Bibliografia Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego jest tworzona w BUŚ od lat siedemdziesiątych. Prace nad jej elektroniczną formą rozpoczęto w 1997 r. i realizowane są na bieżąco przy współpracy bibliotek specjalistycznych. Baza bibliograficzna rejestruje dokumenty wydawane od powstania Uniwersytetu Śląskiego - a zatem od roku 1968; dokumentuje dorobek piśmienniczy i artystyczny pracowników UŚ zatrudnionych na etatach naukowych, dydaktycznych, naukowo-dydaktycznych, bibliotekarskich, technicznych, administracyjnych, pracowników emerytowanych i rencistów. Dane z Bibliografii służą upowszechnianiu i promocji informacji o dorobku piśmienniczym i artystycznym Uniwersytetu Śląskiego. Informacje o publikacjach są eksportowane do plików, które Importerzy Publikacji z Wydziałów UŚ wykorzystują do zasilenia bazy Polska Bibliografia Naukowa w części Moduł Sprawozdawczy, która jest częścią Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym „POLon”. Bibliografia umożliwia eksport danych do Portalu Pracownika, ORCID oraz na strony internetowe jednostek uniwersyteckich w postaci list publikacji pracowników.

Ostatnim wystąpieniem konferencji był referat **„Próby zmiany postrzegania dostępu do wiedzy na przykładzie zajęć opcyjnych pt. Źródła informacji w pracy slawisty”** Olgi Kowalczyk z Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Łatwość w dostępie do danych powoduje, że w zasadzie większość użytkowników nabyła umiejętności do wykorzystywania udostępnianych zasobów, a dodatkowo nie napotyka trudności w organizacji oraz krytyce uzyskanych danych. Twierdzenie takie jest jednak fałszywe. Wraz z powszechnym rozwojem społeczeństwa informacyjnego niezbędne wydaje się wykorzystywanie modeli kształcenia kompetencji informacyjnych. Zaprezentowano wyniki badań ankietowych, które przeprowadzono w celu zdiagnozowania problemów z zakresu wyszukiwania informacji oraz organizacji dostępu do danych (źródeł informacji) napotykanym przez studentów Instytutu Filologii Słowiańskiej. Przyczyną ankiety była propozycja wprowadzenia do programu studiów przedmiotu opcyjnego pt. „Źródła informacji w pracy slawisty”, który skierowano do studentów studiów licencjackich Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Z jednej strony zajęcia mają mieć za zadanie uporządkowanie wiedzy studentów z zakresu wyszukiwania informacji, a także sposobu organizacji dostępu do niezbędnych w pracy badawczej slawisty źródeł informacji. Z drugiej natomiast – ich celem jest zmiana postrzegania dostępu do wiedzy oraz wyrobienie w studentach umiejętności selekcji zgromadzonego materiału badawczego. Współczesny czytelnik i użytkownik informacji, który żyje w rozwiniętej przestrzeni informacyjnej, wymaga od nas wszystkiego, co wiąże się z wytwarzaniem i obiegiem informacji. Nowy tryb pracy w każdym właściwie kontekście - akademickim, biznesowym, oświatowym - wymaga od bibliotekarzy, brokerów informacji, redaktorów czasopism naukowych stałej obecności i inicjatywy.